

Четвъртък, 21 януари 2021 г.

P9_TA(2021)0023

Смекчаване на последиците от земетресенията в Хърватия**Резолюция на Европейския парламент от 21 януари 2021 г. относно смекчаване на последиците от земетресенията в Хърватия (2021/2504(RSP))**

(2021/C 456/17)

Европейският парламент,

- като взе предвид член 3 от Договора за Европейския съюз,
- като взе предвид член 174, член 175, параграф 3 и член 212 от Договора за функционирането на Европейския съюз,
- като взе предвид Регламент (ЕО) № 2012/2002 на Съвета от 11 ноември 2002 г. за създаване на фонд „Солидарност“ на Европейския съюз ⁽¹⁾, изменен с Регламент (ЕС) № 661/2014 ⁽²⁾ и Регламент (ЕС) 2020/461 ⁽³⁾,
- като взе предвид Решение № 1313/2013/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно Механизъм за гражданска защита на Съюза ⁽⁴⁾, изменено с Регламент (ЕС) 2018/1475 ⁽⁵⁾ и Решение (ЕС) 2019/420 ⁽⁶⁾,
- като взе предвид предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета от 29 май 2018 г. и последващата му актуализация от 14 януари 2020 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд+, Кохезионния фонд, Европейския фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство, както и финансови правила за тях и за фонд „Убежище и миграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и инструмента за управление на границите и визите (COM(2020)0023),
- като взе предвид Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета ⁽⁷⁾, изменен с Регламент (ЕС) 2015/1839 ⁽⁸⁾, Регламент (ЕС) 2016/2135 ⁽⁹⁾, Регламент (ЕС) 2017/825 ⁽¹⁰⁾, Регламент (ЕС) 2017/1199 ⁽¹¹⁾, Регламент (ЕС) 2017/2305 ⁽¹²⁾, Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 ⁽¹³⁾, Регламент (ЕС) 2018/1719 ⁽¹⁴⁾, Регламент (ЕС) 2019/711 ⁽¹⁵⁾, Регламент (ЕС) 2020/460 ⁽¹⁶⁾, Регламент (ЕС) 2020/558 ⁽¹⁷⁾, Регламент (ЕС) 2020/1041 ⁽¹⁸⁾ и Регламент (ЕС) 2020/1542 ⁽¹⁹⁾,

⁽¹⁾ ОВ L 311, 14.11.2002 г., стр. 3.⁽²⁾ ОВ L 189, 27.6.2014 г., стр. 143.⁽³⁾ ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 9.⁽⁴⁾ ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 924.⁽⁵⁾ ОВ L 250, 4.10.2018 г., стр. 1.⁽⁶⁾ ОВ L 77 I, 20.3.2019 г., стр. 1.⁽⁷⁾ ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320.⁽⁸⁾ ОВ L 270, 15.10.2015 г., стр. 1.⁽⁹⁾ ОВ L 338, 13.12.2016 г., стр. 34.⁽¹⁰⁾ ОВ L 129, 19.5.2017 г., стр. 1.⁽¹¹⁾ ОВ L 176, 7.7.2017 г., стр. 1.⁽¹²⁾ ОВ L 335, 15.12.2017 г., стр. 1.⁽¹³⁾ ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1.⁽¹⁴⁾ ОВ L 291, 16.11.2018 г., стр. 5.⁽¹⁵⁾ ОВ L 123, 10.5.2019 г., стр. 3.⁽¹⁶⁾ ОВ L 99, 31.3.2020 г., стр. 5.⁽¹⁷⁾ ОВ L 130, 24.4.2020 г., стр. 1.⁽¹⁸⁾ ОВ L 231, 17.7.2020 г., стр. 4.⁽¹⁹⁾ ОВ L 356, 26.10.2020 г., стр. 1.

Четвъртък, 21 януари 2021 г.

- като взе предвид Регламент (ЕС) 2016/369 на Съвета от 15 март 2016 г. относно предоставянето на спешна подкрепа в рамките на Съюза ⁽²⁰⁾, изменен с Регламент (ЕС) 2020/521 на Съвета ⁽²¹⁾;
- като взе предвид съобщението на Комисията от 14 октомври 2020 г., озаглавено „Вълна на саниране за Европа — екологизиране на нашите гради, създаване на работни места, подобряване на качеството на живот“ (COM(2020)0662),
- като взе предвид Регламент (ЕС) № 375/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 г. за създаване на Европейския доброволчески корпус за хуманитарна помощ (инициатива „Доброволци на ЕС за хуманитарна помощ“) ⁽²²⁾, коригиран с поправка от 24 април 2014 г. ⁽²³⁾,
- като взе предвид Регламент (ЕО) № 1257/96 на Съвета от 20 юни 1996 г. относно хуманитарната помощ ⁽²⁴⁾, изменен с Регламент (ЕО) № 1882/2003 ⁽²⁵⁾, Регламент (ЕО) № 219/2009 ⁽²⁶⁾ и Регламент (ЕС) 2019/1243 ⁽²⁷⁾,
- като взе предвид Междуйнституционалното споразумение от 2 декември 2013 г. между Европейския парламент, Съвета и Комисията относно бюджетната дисциплина, сътрудничеството по бюджетни въпроси и доброто финансово управление ⁽²⁸⁾, и по-специално точка 11 от него, и Междуйнституционалното споразумение от 16 декември 2020 г. между Европейския парламент, Съвета и Комисията относно бюджетната дисциплина, сътрудничеството по бюджетни въпроси и доброто финансово управление, както и относно новите собствени ресурси, включително пътна карта за въвеждането на нови собствени ресурси ⁽²⁹⁾,
- като взе предвид предложението за решение на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2020 г. относно мобилизирането на средства от фонд „Солидарност“ на Европейския съюз с цел предоставяне на помощ на Хърватия и Полша във връзка с природно бедствие и на авансови плащания на Германия, Ирландия, Гърция, Испания, Хърватия, Унгария и Португалия във връзка с извънредна ситуация в областта на общественото здраве (COM(2020)0960),
- като взе предвид решението на Съвета от 30 октомври 2020 г. за приемане на позицията на Съвета по проект за коригиращ бюджет № 9 на Европейския съюз за финансовата 2020 година ⁽³⁰⁾,
- като взе предвид своята резолюция от 24 ноември 2020 г. относно позицията на Съвета относно проект на коригиращ бюджет № 9/2020 на Европейския съюз за финансовата 2020 година, придружаващ предложението за мобилизиране на средства от фонд „Солидарност“ на Европейския съюз с цел предоставяне на помощ на Хърватия и Полша във връзка с природно бедствие и на авансови плащания на Хърватия, Германия, Гърция, Унгария, Ирландия, Португалия и Испания във връзка с извънредна ситуация в областта на общественото здраве ⁽³¹⁾,
- като взе предвид заключенията на Съвета от 28 ноември 2008 г., които съдържат призив за засилване на способностите за гражданска защита чрез европейска система за взаимна помощ, основаваща се на модулния подход за гражданска защита,
- като взе предвид своята резолюция от 14 ноември 2007 г. за регионалните последици от земетресенията ⁽³²⁾,
- като взе предвид своята резолюция от 19 юни 2008 г. относно повишаване способността на Европейския съюз за реагиране при бедствия ⁽³³⁾,
- като взе предвид член 132, параграфи 2 и 4 от своя Правилник за дейността,

⁽²⁰⁾ ОВ L 70, 16.3.2016 г., стр. 1.

⁽²¹⁾ ОВ L 117, 15.4.2020 г., стр. 3.

⁽²²⁾ ОВ L 122, 24.4.2014 г., стр. 1.

⁽²³⁾ ОВ L 123, 19.5.2015 г., стр. 122.

⁽²⁴⁾ ОВ L 163, 2.7.1996 г., стр. 1.

⁽²⁵⁾ ОВ L 284, 31.10.2003 г., стр. 1.

⁽²⁶⁾ ОВ L 87, 31.3.2009 г., стр. 109.

⁽²⁷⁾ ОВ L 198, 25.7.2019 г., стр. 241.

⁽²⁸⁾ ОВ С 373, 20.12.2013 г., стр. 1.

⁽²⁹⁾ ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 28.

⁽³⁰⁾ ОВ С 372 I, 4.11.2020 г., стр. 1.

⁽³¹⁾ Приети текстове, P9_TA(2020)0313.

⁽³²⁾ ОВ С 282 E, 6.11.2008 г., стр. 269.

⁽³³⁾ ОВ С 286 E, 27.11.2009 г., стр. 15.

Четвъртък, 21 януари 2021 г.

- А. като има предвид разрушителните земетресения в Хърватия през изминалата година, едно от които, с магнитуд 5,5, в Загреб, Загребската жупания и Крапинско-Загорската жупания на 22 март 2020 г., и други две в Сисашко-Мославската жупания с магнитуд от съответно 5,2 и 6,4, на 28 и 29 декември 2020 г., и последното земетресение, с магнитуд 5,0 — на 6 януари 2021 г.;
- Б. като има предвид, че земетресението през март 2020 г. беше най-силното, поразило района на Загреб от 1880 г. насам, и че бяха нанесени щети на над 26 000 сгради, 1 900 от които бяха обявени за неизползваеми, а причинените щети възлязоха на над 11,5 милиарда евро;
- В. като има предвид, че Загреб и Загребската жупания и Крапинско-Загорската жупания все още се възстановяват от това земетресение, което причини смъртта на един човек и рани 26 и имаше огромни социално-икономически, културни и инфраструктурни последици и дълготрайни психологически отражения;
- Г. като има предвид, че през ноември 2020 г. Европейският парламент одобри отпускането на 683,7 милиона евро от фонд „Солидарност“ на ЕС за справяне с последиците от земетресението в Загреб от март 2020 г.;
- Д. като има предвид, че последните земетресения в централна Хърватия на практика разрушиха град Петриня и засегнаха сериозно близките градове Глина, Сисак, Хърватска Костайница, Майске Поляне и други села в Сисашко-Мославската жупания (окръг), както и Загребската жупания и Карловашката жупания;
- Е. като има предвид, че трусовете причиниха смъртта на осем души и раниха 36, като 30 души бяха извадени от развалините; като има предвид, че над 45 000 сгради⁽³⁴⁾ бяха повредени и над 70 000 души бяха пряко засегнати, като земетресението беше усетено и в Словения, Австрия, Италия, Унгария, Босна и Херцеговина, Сърбия и, в по-малка степен, в Германия, Словакия и Чехия;
- Ж. като има предвид, че на 22 март и 29 декември 2020 г. Хърватия задейства Механизма за гражданска защита на Съюза и поиска зимни палатки, осветителни системи и осветителни кули, електрически калорифери, съгваеми легла, спални чували и жилишни фургони;
- З. като има предвид, че на 4 януари 2021 г. хърватското правителство обяви бедствено положение в най-тежко засегнатите жупании, по-специално Сисашко-Мославската и части от Загребската и Карловашката;
- И. като има предвид, че вторичните трусове продължиха през следващите седмици и все още се усещат далеч извън епицентъра на земетресението; като има предвид, че хората бедстват и живеят в постоянна несигурност и страх от евентуални нови трусове, които продължават да се усещат ежедневно и създават риск от срутване на още сгради; като има предвид, че всичко това се случва в разгара на пандемията от COVID-19, което би могло по-късно да предизвика проблеми с психичното здраве и посттравматични заболявания;
- Й. като има предвид, че засегнатите региони и градове претърпяха огромни материални и социално-икономически щети, невиджани от войната за независимост през 1990-те, и се нуждаят от спешно и бързо възстановяване, както и от дългогодишна програма за възстановяване; като има предвид, че земетресенията доведоха голям брой жители на засегнатите райони до ръба на отчаянието и причиниха различни косвени щети в околните райони; като има предвид, че въпросните райони вече се намираха в изключително неравностойно социално положение и бедност от икономическа гледна точка, и като има предвид, че последното земетресение ще има допълнителни отрицателни финансови и социално-психологически последици за техните жители и за целия регион;
- К. като има предвид, че според оценките около 90 % от къщите в Петриня трябва да бъдат съборени; като има предвид, че по-малките квартали и села около Глина, като например Майске Поляне, бяха частично лишени от достъп до електричество и вода още преди земетресението, което допълнително откъсна жителите от основна инфраструктура и основни услуги;
- Л. като има предвид, че има индикации, че земетресенията са нанесли значителни повреди на насапите и системите за защита от наводнения, които в настоящия сезон на увеличаване на валежите и наводнения могат да причинят допълнителни щети във вече бедстващите райони;
- М. като има предвид, че местната и регионалната инфраструктура е сериозно увредена, че е разрушено историческо и културно наследство и че са преустановени икономически дейности, особено в земеделието и животновъдството, секторът, на който местното население разчита най-много;

⁽³⁴⁾ Съгласно предварителните оценки на хърватското Министерство на физическото планиране, строителството и държавните активи (<https://mgipu.gov.hr/en>)

Четвъртък, 21 януари 2021 г.

- Н. като има предвид, че местните селскостопански съоръжения, като сгради, машини, оборудване, производствени полета и помещения за съхранение на фураж, са сериозно засегнати и като има предвид, че огромен брой селскостопански животни и домашни любимци са загинали или са били изоставени и страдат от последиците от земетресението;
- О. като има предвид, че земетресението възпрепятства значително функционирането на обществените и здравните институции и инфраструктурата, като пътищата и електропреносната мрежа; като има предвид, че следва да се постави специален акцент върху изграждането на основна инфраструктура, която не достигаше преди земетресението, и като има предвид, че достъпът до продукти и услуги от първа необходимост следва да бъде бързо възстановен във всички части на засегнатите райони;
- П. като има предвид, че значителен брой училища трябва да бъдат напълно разрушени, както и че някои университетски сгради, като например факултета по металургия и факултета за обучение на учители в Сисак, вече не могат да бъдат използвани за провеждане на образователни дейности в началото на новия семестър; като има предвид, че тези институции вече бяха подложени на натиск от пандемията от COVID-19 и че сега децата не могат да учат нито присъствено, нито онлайн от домовете си;
- Р. като има предвид, че здравният център на град Сисак трябваше да бъде бързо евакуиран веднага след земетресението, като по този начин пациентите, страдащи от COVID-19, и останалите пациенти, включително лица с увреждания и деца, бяха изложени на повишен здравен риск; като има предвид, че здравните центрове и аптеките в Глина и Петриня претърпяха сериозни щети; като има предвид, че земетресенията поставиха здравната система и системата за грижи под допълнителен натиск и ускориха разпространението на COVID-19, особено в засегнатите райони;
- С. като има предвид, че някои територии в Европейския съюз са по-уязвими от други и са изложени на висок сеизмичен риск; като има предвид, че усилията за устойчиво възстановяване и проектите за сеизмично устойчиво и стабилно строителство трябва да бъдат правилно координирани и проследявани, за да се възстановят икономическите и социалните загуби, като същевременно се спазват изискванията за прозрачност, следване на най-добрите практики и правилата при възлагане на обществени поръчки;
- Т. като има предвид, че бързата и професионална реакция на националните, регионалните и местните органи, екипите за гражданска защита и спасителните екипи, хърватските въоръжени сили и различни хуманитарни организации и особено на стотиците доброволци смекчи значително непосредствените последици от земетресението;
- У. като има предвид, че кризата, породена от COVID-19, и разпространението на вируса усложняват допълнително изпълнението на дейностите по спасяване и възстановяване; като има предвид, че пандемията от COVID-19 натоварва хърватската икономика и изисква допълнителни финансови ресурси;
1. изразява своята най-дълбока солидарност и съпричастност към всички засегнати от земетресенията лица и техните семейства, както и към хърватските национални, регионални и местни органи, които участват в усилията за оказване на помощ;
 2. приветства непрестанните усилия и бързата реакция в опустошените райони на спасителните екипи, силите за гражданска защита, хърватските въоръжени сили, доброволците, организациите на гражданското общество, международните организации, местните, регионалните и националните органи и всички други участници за спасяване на човешки животи, ограничаване на щетите и възстановяване на основни дейности, необходими за поддържане на приемлив стандарт на живот; изразява своята благодарност към всички лица, организации и инициативи, които ускориха тези усилия и изпратиха подкрепа и помощ;
 3. приветства солидарността на държавите членки и на други държави, които оказват подкрепа в тази извънредна ситуация под формата на взаимна помощ, включително предоставяйки неща от първа необходимост, финансова подкрепа, доброволци и друга помощ и улеснявайки по този начин интервенциите; приветства солидарността, проявена от институциите на ЕС и международната общност чрез взаимна помощ при извънредни ситуации; подчертава в тази връзка значението на Механизма за гражданска защита на Съюза за насърчаване на сътрудничеството между националните органи за гражданска защита в цяла Европа при неблагоприятни ситуации и за свеждане до минимум на последствията от извънредни събития;
 4. призовава Комисията и хърватските органи да намерят всички възможни начини за предоставяне на незабавна помощ и подкрепа и за осигуряване на приемливи и безопасни условия на живот за многобройните хора, изгубили домовете си и все още без сигурно място за живеене, поне под формата на фургони за временно настаняване, които биха могли да осигурят минимална степен на подслон през суровите зимни условия през следващите месеци;
 5. призовава да се обръща специално внимание на хората с увреждания, възрастните хора и децата и юношите с критични потребности като най-уязвимите членове на обществото; приветства в този контекст цялата помощ, която вече е предоставена от организации на място;

Четвъртък, 21 януари 2021 г.

6. подчертава, че е важно да се обърне особено внимание на големия брой селскостопански животни и домашни любимци, ранени или разпръснати след земетресението; приветства в тази връзка значителните усилия и сътрудничеството между Министерството на земеделието, местните и регионалните власти и НПО в областта на хуманното отношение към животните;
7. подчертава сериозността на положението на място, което поставя под значителен и силен финансов натиск националните, регионалните и местните публични органи в Хърватия и може да доведе до необратим спад на населението в пострадалите райони и да изправи засегнатите хора пред разрушителни социални и икономически последици и изключително силен психологически и социален натиск;
8. насърчава органите в Хърватия, заедно с експерти от Комисията, да направят бърза и задълбочена оценка на цялостните щети в Сисашко-Мославска жупания, за да могат ремонтните и възстановителните дейности да започнат веднага щом условията позволят това; подчертава, че когато започнат дейностите по регионално възстановяване и реконструкция трябва да се обърне специално внимание на стимулирането на устойчивото икономическо съживяване и на поминъка на хората;
9. насърчава хърватските национални, регионални и местни органи да следят отблизо дейностите по възстановяване и да гарантират тяхното съответствие с изискванията за устойчиво на земетресения строителство и инфраструктура, както и да се придържат към най-добрите професионални практики и експертен опит от други държави членки; призовава хърватските органи и отговорните институции да разгледат следвоенния процес на възстановяване в засегнатите райони, за да се изясни дали нередности в практиките на строителство са довели до лошо качество и са допринесли за разрушителните последици от неотдашните земетресения; приветства решението на хърватското правителство да публикува регистъра на дружествата, участвали в процеса на възстановяване, като първа стъпка в тази насока;
10. подчертава проблемите, свързани с прогнозирането на земетресения в силно сеизмичните региони на Югоизточна Европа; призовава Комисията и държавите членки да активизират научните изследвания и образованието с оглед на въвеждането на система, която да гарантира по-добра подготовка с цел предотвратяване и управление на подобни кризи и свеждане до минимум на въздействието на подобни бедствия;
11. призовава за по-добра координация и сътрудничество между институциите за научноизследователска и развойна дейност на държавите членки, особено на тези държави членки, които са изправени пред сходни рискове; призовава за усъвършенстване на системите за ранно предупреждение в държавите членки и за създаване и засилване на връзките между различните системи за ранно предупреждение;
12. призовава хърватските органи да дават приоритет на санирането в своя план за възстановяване и устойчивост, като обръщат специално внимание на превантивното саниране, което гарантира най-високите стандарти на устойчивост на земетресения за жилищата и сградите, изложени на най-голям риск в най-застрашените от земетресения региони;
13. подчертава, че при силни земетресения като неотдашните в Хърватия, смекчаването на последиците отнема значително време, което следва да се взема предвид при бъдещо преразглеждане на фонд „Солидарност“ на ЕС, за да се гарантира, че има достатъчно време за усвояване на средствата отвъд настоящите крайни срокове при подаване на заявления; подчертава също така значението на увеличаването на разходите по линия на фонд „Солидарност“ на ЕС не само за възстановяване на щети, но и за устойчивост спрямо изменението на климата, природните бедствия и извънредните ситуации, свързани с общественото здраве, така че да можем да излизаме от бедствените ситуации по-силни;
14. посреща със задоволство подкрепата от Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд, оказана през текущия финансов период с цел предотвратяване на риска от бедствия, устойчивост и енергийна и сеизмична модернизация; насърчава хърватските органи съответно да включат тези мерки в извършваното от тях планиране и програмиране на разпределените бюджетни средства на ЕС за периода 2021 — 2027 г.; призовава Комисията да проявява гъвкавост по отношение на програмирането и изменението на националните оперативни програми, когато става въпрос за справяне с природни бедствия;
15. призовава Комисията, в сътрудничество с институциите на ЕС и на Хърватия, да разработи бърз начин за разпределяне на необходимата финансова и друга помощ за осигуряване на бързото възстановяване на засегнатите райони, да предостави всички възможни финансови средства за подпомагане на Хърватия за едно бързо възстановяване и оказване на помощ на всички нуждаещи се, както и да сведе до минимум административната тежест при достъпа до помощ и подкрепа на хората на място;
16. подчертава, че е важно да се дава приоритет на жителите на засегнатите райони при ваксинирането срещу COVID-19; насърчава хърватското правителство да изпълнява своето обявено решение за пренасочване на значителна част от доставките на ваксини към Сисашко-Мославската жупания, за да защити незабавно здравето на всички жители, помощници и работници на място; приветства във връзка с това решението на държавите членки да предоставят част от своите запаси от ваксини на Хърватия;

Четвъртък, 21 януари 2021 г.

17. посочва на Комисията, че новите шети, причинени от неотдавнашните земетресения на сгради, които са били повредени и по време на земетресението през март 2020 г., ще изискват допълнителни проекти за оценка и обновяване; настоятелно призовава Комисията освен това да включи целенасочени мерки за справяне със земетресенията и последиците от тях в планирането и законодателството в рамките на „вълната на саниране“ на сградите;

18. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, на Комисията, на правителството на Хърватия и на регионалните и местните органи в засегнатите райони, както и на правителствата и парламентите на държавите членки.
